

Posudok

na habilitačnú prácu PaedDr. Simony Babiakovej, PhD. na tému:

Autoevalvácia školy a učiteľa

Autorka vo svojej habilitačnej práci rieši spoločensky aktuálnu problematiku spojenú veľmi úzko s kvalitou školského vzdelávania a najmä s jeho inštitucionálnym rozvojom a rozvojom osobnosti učiteľa. Medzi týmito rozvojovými tendenciami je zrejmé úzke prepojenie. Zámerom autorky bola vertikálne orientovaná teoretická analýza autoevalvácie školy a učiteľa a následne interpretácia jej empirických zistení orientovaných najmä na skúmanie problému „aký subjektívny význam pripisujú učitelia pojmu autoevalvácia“.

Práca je logicky štruktúrovaná. Východiská práce sú jasne stanovené v prvej kapitole, v ktorej sa autorka zaoberá vymedzením základných pojmov z pohľadu pedagogickej teórie a to najmä pojmu pedagogická evalvácia. Pozitívne hodnotím, že objasňuje používanie pojmu autoevalvácia aj v medzinárodnom terminologickom kontexte. Osobitnú pozornosť venuje pojmu interná evalvácia, ako aj komparácii internej a externej evalvácie. **Možno konštatovať, že témotvorné pojmy sú objasnené zrozumiteľne a systémovo.**

Druhá, pomerne rozsiahla kapitola, je venovaná najmä teoretickej analýze evalvácie a autoevalvácie školy a tretia analýze evalvácie a autoevalvácie učiteľa. Tieto kapitoly tvoria jadro práce. V druhej kapitole je osobitne zaujímavý pohľad autorky na zmeny v oblasti evalvácie školy po roku 1989 kde si tiež všíma inštitucionálnu základňu a následne kriticky poukazuje, nadväzujúc najmä na predchádzajúce vedecké príspevky iných autorov, na nedostatky v procesoch evalvácie školy.

Myšlienkový postup autorky v tejto kapitole smeruje k zdôrazneniu významu autoevalvácie školy. Opiera sa o postup, ktorý nazvala „od riadenia školy k jej autoregulácii“ a zdôrazňuje že v komplexnej evalvácii školy je potrebné brať do úvahy nielen výstupy školskej inšpekcie, výstupy z testovania žiakov, ale aj výstupy z autoevalvácie školy tj. že je potrebné prepájať externú a internú evalváciu. Potvrdzujú to aj skúsenosti viacerých európskych krajín, ktoré autorka približuje v časti 2.3. I keď celú druhú kapitolu považujem za prínosnú pre rozvoj pedagogických vied, osobitne by som chcela vyzdvihnúť jej časti 2.4. a 2.5 pojednávajúce

o stratégií a konkrétnom projektovaní autoevalvácie školy. Tieto časti vhodne dopĺňa prípadová štúdia ako príklad dobrej praxe. **Autorka tu jasne preukázala nielen schopnosť analyzovať vedecký problém, ale aj spôsobilosť aplikovať získané vedecké poznatky v praxi.**

Vstupom do tretej kapitoly venovanej evalvácie a autoevalvácie učiteľa je stručná analýza profesie, profesijného rozvoja a kontinuálneho vzdelávania učiteľa. Autorkinu snahu o ponorenie sa do hĺbky problému dokumentuje spôsob kladenia úsudkových otázok k jednotlivým nárokom na učiteľa, ktoré vymedzil Z. Helus. Kladením úsudkových otázok, ktoré v sebe potencionálne nesú aj hodnotiaci aspekt problematiky, autorka predznamenáva problémy, ktorými sa bude zaoberať v nasledujúcich častiach kapitoly.

Východisko jej tvorí koncept kvality učiteľa a jeho sebarozvoja, ktorý úzko súvisí respektíve je závislý na schopnosti autoevalvácie. V tomto s autorkou plne súhlasím. Učiteľ sa môže efektívne rozvíjať a plánovať svoj ďalší rozvoj len ak je schopný sebareflexie. Reflexívne kompetencie učiteľa, ktoré sú zamerané na spôsobilosť hodnotiť svoje pedagogické správanie, nie sú však vždy v príprave učiteľov dostatočne rozvíjané. Je teda, najmä začínajúcemu učiteľovi, niekedy ťažko zodpovedať na otázku „Aký som učiteľ?“ V tomto kontexte pozitívne hodnotím časť habilitačnej práce, v ktorej sa autorka venuje reflexívnym a autoevalvačným technikám.

Pri rozvoji reflexívnych kompetencií v prípade autoevalvácie ide teda najmä o rozvoj spôsobilosti reflexie vlastného správania v profesijnom kontexte. Táto spôsobilosť je vždy úzko spojená so spôsobilosťou sebapoznania a sebamotivácie a následne sebariadania teda s problematikou emocionálnej inteligencie. Autoevalvačný kontext pedagogickej činnosti učiteľa by možno bola autorka obohatila ak by v práci venovala pozornosť aj problematike vzťahu emocionálnej inteligencie a schopnosti autoevalvácie pedagogickej činnosti učiteľa. Taktiež viac pozornosti, podľa môjho názoru, by si v práci zasluhovala problematika vzťahu autoevalvácie a kontinuálneho vzdelávania učiteľov. Na druhej strane pozitívne hodnotím, že autorka sa zaoberá vo svojej práci aj významom podpory autoevalvácie vedením školy, kolegami a žiakmi. Kapitulu vhodne uzatvárajú výsledky výskumnej sondy z roku 2011, orientovanej na sebahodnotenie vlastných kompetencií učiteľov v dimenziách žiak, edukačný proces a sebarozvoj.

V poslednej kapitole sa autorka venuje vnímaniu významu autoevalvácie učiteľmi základných škôl a študentmi pred vstupom do profesie. Potreba tohto skúmania, ako uvádza autorka, jej vyplynula z dôkladnej teoretickej analýzy problematiky. Domnievam sa, že jej

voľba bola správna, pretože od vnímania autoevalvácie a jej významu závisí možnosť jej uplatnenia v praxi. Autorka použila metódu sémantického diferenciálu, ktorú zrozumiteľne zdôvodňuje. Výskumné otázky sú správne vymedzené a metodika výskumu je náležite opísaná vo vzťahu ku skúmanej problematike. Výskumná vzorka je charakterizovaná, i keď nie je celkom jasné vymedzenie „učitelia I. a II. stupňa *ostatných* základných škôl „. Ako chápať termín „ostatné“? Interpretácia výsledkov skúmania je starostlivo spracovaná, čo sa odrazilo aj vo formuláciách odporúčaní, avšak zovšeobecňovania sú limitované metodikou skúmania. **Stanovené ciele sa autorke podarilo naplniť a práca obsahuje mnoho podnetov tak pre pedagogickú teóriu ako aj pedagogickú prax.**

Do diskusie:

- Ako vnímate vzťah autoevalvácie a emocionálnej inteligencie? Aký je Váš názor na skúmanie úrovne emocionálnej inteligencie u záujemcov o učiteľskú profesiu?
- V čom vidíte rezervy resp. možný potenciál kontinuálneho vzdelávania učiteľov pre rozvoj reflexívnej kompetencie učiteľa?

Záver.

Z uvedených skutočností v posudku vyplýva, že habilitantka sa zaoberá vedecky i spoločensky aktuálnou problematikou. Predložená práca spĺňa náročné kritériá, ktoré sú kladené na tento druh prác. Habilitačná práca ako aj ostatná publikačná a vedecko-výskumná, činnosť PaedDr. Simonety Babiakovej, PhD. nasvedčuje tomu, že ide o erudovanú vedeckú a pedagogickú odborníčku. Preto navrhujem, aby po úspešnom habilitačnom konaní bola menovanej udelená vedecko-pedagogická hodnosť

docentka pre odbor 1.1.5. Predškolská a elementárna pedagogika

Prof. PhDr. Viera Prusáková, CSc.